

Received / Makale Geliş Tarihi 19.01.2024
Published / Yayınlanma Tarihi 29.02.2024
Volume (Issue) Cilt (Sayı) 8 (39)
pp / ss 415-426

Research Article / Araştırma Makalesi
10.5281/zenodo.10784763
Mail: editor@pejoss.com

Ülkü Özcan Kuzu

<https://orcid.org/0009-0000-4912-7035>
MEB, Denizli / TÜRKİYE

Bülent Solak

<https://orcid.org/0000-0002-7404-5688>
MEB, Denizli / TÜRKİYE

Nihal Başar Şavklı

<https://orcid.org/0009-0001-7477-1700>
MEB, Denizli / TÜRKİYE

Tayfur Yılmaz

<https://orcid.org/0009-0006-4685-8063>
MEB, Denizli / TÜRKİYE

Çağdaş Işık

<https://orcid.org/0009-0006-7131-0059>
MEB, Denizli / TÜRKİYE

Aydın İnesi

<https://orcid.org/0009-0007-3564-2942>
MEB, Denizli / TÜRKİYE

Feride Sevinç

<https://orcid.org/0000-0002-5047-9625>
MEB, Denizli / TÜRKİYE

Özlem Köktepe

<https://orcid.org/0009-0009-8544-4498>
MEB, Ankara / TÜRKİYE

Öğretmenlerin Okul Şeffaflığına İlişkin Algıları

Teachers' Perceptions About School Transparency

ÖZET

Öğretmenlerin okul şeffaflık düzeyine ilişkin algılarının tespiti amacıyla bu araştırma yapılmıştır. Araştırma nicel ve tarama modelindedir. Araştırma Denizli metropol ilçelerinde çalışan 176 öğretmene kolay ulaşılabilir örneklem ile ulaşılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmada öğretmenlerin okul şeffaflık düzeyinin en yüksek düzey olduğu maddenin "Okul yönetiminin öğretmenlerle paylaştığı bilgiler güvenilir." ve "Okul yönetiminin öğretmenlerle paylaştığı bilgiler anlaşılabilir." maddeleri olup yüksek düzeydedir. En düşük düzey ise "Orta" düzeyinde "Okul yönetimi, okulun gelir gideriyle ilgili detayları öğretmenlerle paylaşır." maddesindedir. Öğretmenlerin okul şeffaflığı alt boyutlarına yönelik algılarının kararlara katılım ve bilgi akışı boyutları ile genel okul şeffaflığı algılarının "Yüksek" düzeyde olduğu görülürken hesap verebilirlik boyutunda ise "Orta" düzeyinde olarak tespit edilmiştir. Buna göre öğretmenlerin okul şeffaflığı bağlamında alt boyutlarda kararlara katılım, bilgi akışı ve genel olarak okullarını yüksek düzeyde şeffaf olarak görürler iken hesap verebilirlik bakımından ise orta düzeyde görmektedirler. Öğretmenlerin okul şeffaflık düzeyleri öğretmenlerin cinsiyete, yaşa, kıdeme, çalıştıkları kademeye, medeni durum ve kariyer basamaklarına göre farklılık göstermediği ve benzer olduğu görülmüştür. Ancak öğretmenlerin okul şeffaflık düzeylerinin eğitim düzeyleri ile branşlarına göre ise farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Öğretmenlerin okul şeffaflık düzeyleri öğretmenlerin eğitim düzeyine göre kararlara katılım, bilgi akışı ve genel şeffaflık düzeyine göre lisansüstü mezunu öğretmenlerin kararlara katılım, bilgi akışı ve genel okul şeffaflığı algılarının lisans mezunu öğretmenlerden daha yüksek olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin okul şeffaflık düzeylerinin branşa göre hesap verebilirlik boyutunda sınıf öğretmenleri ile lise branş öğretmenleri arasında anlamlı farklılık gösterdiği ve farkın sınıf öğretmenleri lehine yüksek olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Şeffaflık, okul, öğretmen, katılım, hesap verebilirlik, bilgi akışı.

ABSTRACT

This research was conducted to determine teachers' perceptions of the school's transparency level. The research is in a quantitative and survey model. The research was carried out by reaching 176 teachers working in Denizli metropolitan districts with an easily accessible sample. In the study, the items that showed the highest level of school transparency among teachers were "The information shared by the school administration with the teachers is reliable." and "The information shared by the school administration with teachers is understandable." substances in high levels. The lowest level is the "Intermediate" level: "The school administration shares details about the school's income and expenses with the teachers." It is in the article. While teachers' perceptions of the school transparency sub-dimensions, participation in decisions and information flow, and general school transparency were found to be at a "High" level, the accountability dimension was found to be at a "Medium" level. Accordingly, in the context of school transparency, teachers see their schools as being highly transparent in terms of participation in decisions, information flow, and in general, while they see them at a medium level in terms of accountability. It has been observed that teachers' school transparency levels do not differ and are similar according to teachers' gender, age, seniority, level of employment, marital status and career stages. However, it has been determined that teachers' school transparency levels do not differ according to their education levels and branches. According to teachers' school transparency levels, participation in decisions, information flow and general transparency levels according to the education level of teachers, it is seen that the perceptions of teachers with a master's degree on participation in decisions, flow of information and general school transparency are higher than teachers with a bachelor's degree. It was observed that teachers' school transparency levels showed a significant difference between classroom teachers and high school branch teachers in the accountability dimension according to branch, and the difference was high in favor of classroom teachers.

Keywords: Transparency, school, teacher, participation, accountability, information flow.

1. GİRİŞ

Şeffaflık bilinir ve görülür olma, saydam ve karışık belirsiz olmama gibi anlamlara gelmektedir. Kamu çalışma yaşamında özellikle yönetim alanında daha önemli hale gelmiştir. Görünür olma ve bunun ispatlanabilir olmasına yönelik kamu çalışma ortamlarında kamera sistemlerinin kurulmuş olması çeşitli olumsuzluklarda durum tespiti amacıyla kullanıldığı gibi çalışanların güvenliğinin sağlanmasına da katkı sağlamaktadır. Bu durum eğitim kurumlarında da daha yaygın biçimde kullanılmaktadır. Şeffaflık okul ve kurumlarda hesap verilebilirlik ve denetlenebilirlik açısından da önemli göstergelerden biridir. Bunun için okul ve kurumlarda pek çok çalışma kurul ve komisyonlar tarafından icra edilmektedir. Böylelikle işlerin yürütülmesinde şeffaflık ve açıklık sağlanmış olmaktadır. Yine iş ve işlemlerin ilgili kişilerle paylaşılması ve sürece dahil edilmesi de şeffaflığın göstergelerinden biri olarak düşünülmektedir. Ancak her okulda iş ve işlemler aynı standart ve yapılarla yürütülememektedir. Bunun pek çok nedeni olmakla birlikte öğretmenler ve diğer paydaşlarda bu durumlar farklı biçimlerde algılanabilmekte ve yorumlanabilmektedir. Bu nedenle bu çalışmada öğretmenlerin okul şeffaflığına ilişkin algıları araştırılmıştır.

1.1. Şeffaflık ve Önemi

Günümüzdeki araştırmalarda şeffaflığın öneminin belirlenebilmesi için kamu yönetimi içerisinde karşılaşılan sorunların üstünde durulduğu görülmektedir. Kamu yönetimindeki belli başlı reformların incelemesini yapan araştırmacılar, yapılmış olan bu reformları Türk Kamu yönetiminde kronikleşmiş sorunlara bağlamaktadırlar (Memişoğlu ve Durgun, 2011). Bu sorunlar; dışa kapalılık, gizlilik, örgütsel büyüme, tutucu yönetim anlayışı, merkeziyetçilik, sorumluluk almama, kuralcı ve kayırmacı tutumlar, yönetimlerin politikleşmesi, rüşvet ve yolsuzluk şeklinde sıralanmaktadır (Acar ve Sevinç, 2005). Hükümetlerin ellerinde bulundurdukları gücün yegane kaynağı vatandaşlardır. Söz konusu güç toplum ve toplum üyelerinin kendilerinde bulunan gücü geçici süreliğine hükümetlere devretmesi sonucunda elde edilmektedir. Bu nedenle sağlıklı şekilde çalışmakta olan demokrasilerin temel bileşenleri arasında şeffaflık ön sıralarda gelmektedir (Mortaş ve Şamil, 2020).

Şeffaflık, devletler ve vatandaşlar arasındaki güven odaklı bağların kurulabilmesinde, demokratikliğin bir yönetim anlayışı olarak tesis edilmesinde, kamu yönetimlerinde etkinliğin ve yüksek verimliliğin olumsuz etkilenebileceği siyasallaşma, yozlaşma ve yolsuzluk biçimindeki olumsuz durumların engellenmesinde son derece büyük bir öneme sahiptir. Devletlerin vatandaşlarına karşı hesap vermesini sağlayan hatta devletleri hesap vermeye yöneltten en mühim unsurların başında bu ilke gelmektedir. Çünkü şeffaflık ilkesi, devletlerin amaçları, politikaları ve bu politikaların neticesinde başarı ya da başarısızlıklarının kamuoyuna açık, güvenilir ve objektif biçimde paylaşmalarına ihtiyaç duyar (Memişoğlu ve Durgun, 2011). Şeffaflık ilkesi tamamı ile iyidir ve bütün sorunların çözümüdür önermesi de doğru değildir. Çünkü şeffaflıkta artış meydana geldikçe diğer birtakım değer ya da korunan haklarla bir takas ve dengeleme yapılmasının da kaçınılmaz olduğu göz önünde bulundurulmalıdır (Grimmelikhuijsen vd., 2018).

1.2. Şeffaflık Türleri

1.2.1. Resmi Şeffaflık

Şeffaflığın, belli başlı kavramlar üzerinde kendisini gösterdiği ifade edilmektedir. Yönetimsel disiplin bakımından şeffaflık kavramının kökeni 1700'lü yıllara dek uzanmaktadır. Bu kavramın ilk kez İngiliz filozoflar arasında yer alan Jeremy Bentham'ın Panopticon'un mimari tasarımları içerisinde ortaya çıktığı görülmektedir. Şeffaflık, görünmez gözetlemeye izin veren dairesel bir yapıya sahip kurumsal bir olgu olarak tanımlanmaktadır. Bentham & Božovič'in (1995) bu kavramı "zihnin üstünde zihni elde etmenin yeni bir yolu" şeklinde tanımladığı dikkat çekmektedir. Disiplin ve Cezalandırıcı isimli yazısı içerisinde Foucault, hiyerarşik yapıları kullanmakta olan bütün sistemlerin (eğitim kurumları, hükümetler, ordular) Panopticon'a benzediğine vurgu yapmaktadır. Bu sayede fiziki kısıtlamalara gidilmeden daimi bir görünürlük atmosferinden beslenmesi sağlanan bir güç türünün yaratılması mümkün olmaktadır. Bessire (2005) çalışmasında kavramların şeffaflık ve değerlere dayalı yönetim ve kurumsal yönetim ilkelerine bağlandığını dile getirmektedir; "Şeffaflık ve Panopticon aynı ekonomik işlevleri yerine getirmektedir. Şeffaflığın sistematik şekilde piyasa verimliliğiyle ilişkilendirilmesi mümkündür". Bugünün anlayışında kamu kurumları ve çalışanlarının açık olmalarını sağlayabilmek adına hesap verebilir hale getirildikleri görülmektedir (Memişoğlu ve Durgun, 2011). Teknoloji ve bilim odaklı gelişmeler doğrultusunda, toplumsal yapıların bilgiye erişebilmelerinin kolaylaştırılması ve bilginin nicel manada artırılması, bilginin niteliğinin sorgulanmasına sebebiyet vermiştir. Bu durumsa, oldukça uzun süredir toplumlar ve halkların faydasına olan güven arayışının hızlanmasına yol açmıştır (Helvacı ve Çetin, 2012).

Şeffaflık için bilgi edinme sürecinin belli başlı faktörlere dayandığı dile getirilmektedir. Çalışmaları kapsamında imparatora bir ayna verin: paydaşların kurumsal şeffaflık ölçümü yapmaya doğru, Rawlins (2009) örgütsel şeffaflığın ölçülebilmesi adına bir model öne sürmektedir. Rawlinler, saydamlığa yönelik olarak yedi saydamlık unsurunu öne sürerek bu soyut kavramı elle tutulur hale getirme çabası gütmüştür. Şeffaflık itibarı özellikleri (örgütlerin saydamlık seviyelerini yükselten özellikler) ve dördüncüsü kurumların daha şeffaf görünebilmeleri adına iletişime yönelik çabalar biçiminde isimlendirilen unsurlardır. Şeffaflık itibarı özelliklerinin bütünlük ve yetkinlik gibi özelliklerden meydana geldiği, iyi davranış sergilemeyi, etik, güvenilir ve zeki olmayı taahhüt ettiği, başka bireylere saygıyla yaklaşmayı ön planda tuttuğu ifade edilmektedir. Bunların yanında dinlemeye istekli olmak, esneklik, özenli, alçakgönüllü olmak açıklık, samimiyet, güvenilirlik, tutarlılık, doğruluk ve dürüstlük biçimindeki özelliklerden meydana gelmektedir.

Fairbanks vd. (2007) tarafından yapılan çalışmada devlet iletişiminde şeffaflık düzeyine etkide bulunan unsurların bir listesi çıkarılmıştır. Bu unsurların üç kategori altında incelendiği görülmektedir. Bu unsurlar kişisel, organizasyonel ve kaynak unsurları olarak sıralanmaktadır. Kişisel unsurlar içerisinde hükümetlerde şeffaflığın- ya da diğer yönetsel türlerin- mühim olduğu düşüncesi ve kişisel bilgilerin kuruluşlara karşı kullanılabilmesinden endişe edilmesi biçimindeki inançların varlığı söz konusudur. Buna göre, şeffaflığın ihtiyatlı davranışlara yol açtığı söylenebilir. Örgütsel unsurlar, örgüt yönetimlerinin ne şekilde kurulduklarını ve şeffaflık ilkelerinin örgütlerin kültürüne yansıtılıp yansıtılmadığını içermektedir. Buna göre örgüt çalışanlarının örgüt yöneticilerinden aldıklarını göstermeleri; çalışanların bilgileri yalnızca erişebilmeleri halinde paylaşabilmeleri, bireylerarası ilişkiler ve örgütlerin iç iletişimine erişememeleri söz konusudur. Halkla ilişkiler pratisyenlerinin yönetim masalarına dahil edilmemeleri ya da bu bireylerden bilgi saklanması halinde şeffaflığın sağlanması oldukça zor olmaktadır. Son olarak, kaynak unsurlarının da şeffaflığa önemli düzeyde engel teşkil ettiğini ifade etmek gerekir. Bir örgüt şeffaflık için kurulmamışsa, şeffaflığın sağlanabilmesi adına yeniden yapılandırmaya gitmek son derece elzemdir. Buysa, basın bültenleri, web materyalleri, haber konferansları ve bilgi hatlarının açılması- kısaca, zaman, çalışan ve ekonomik girdiler gerektiren araçların geliştirilmesini gerektirebilmektedir (Memişoğlu ve Durgun, 2011).

1.2.2. Gayri Şeffaflık

Kurum içerisinde şeffaflığın sağlanmasının ardından, halkla ilişkilerdeki profesyonellerin kendi ilişki ağlarında yer alan diğer kaynaklar ile şeffaflık sağlamaları gerekir. Bu şeffaflığı sağlamak yalnızca kurumların şeffaflık düzeylerini arttırmakla kalmaz, bunun yanında kurumsal saydamlıktan daha yoğun olmasa da hiç kuşku yok ki şeffaflığın itibarının yükseltilmesini sağlar. Teknolojik ilerlemelerin artış göstermesiyle beraber örgüt ve işletmeler şeffaf olabilmek adına belli başlı medya türlerini kullanmaya başlamıştır. Bununla beraber çizginin nereye çekileceğine yönelik kafa karışıklıkları ön plana çıkmaktadır (Yılmaz, 2018). Bu durum, özellikle halka açık rakamların itibar yönetimi hususunda doğruluk göstermektedir. Daha öncesinde de ifade edildiği üzere, büyük kuruluş ve işletmeler genel olarak kurucu ya da CEO gibi diğerlerinden daha halka açık rakamlara sahip olmaktadır. Bu bireyler kuruluşlarla eş anlamlı olmakla birlikte, inanç, eylem, söylemleri, ne kadar “kişisel” kurumları temsil edebilmek adına gelip, bir çeşit gayri resmi, bilgi şeffaflığı niteliğine bürünmektedir (Balkin, 1999). Bundan dolayı, bu çalışmanın amacına göre, gayri resmi şeffaflık, CEO ya da kurucu gibi şirket ve işletmeleri temsil etmekle yükümlü kamu figürleri aracılığı ile gerçekleştirilmekte olan ya da belirtilen herhangi bir gayri resmi ya da kişisel inanç, davranış, beyan veya eylem şeklinde tanımlanmaktadır.

CEO'lara ait roller kurumdan kuruma farklılık göstermektedir fakat genellikle CEO'lar kurumların liderleri olarak kabul edilmektedirler. Bu kişilerin en önemli rolü, hissedar değerlerini yükseltebilmek adına stratejiler geliştirmek ve bu stratejileri hayata geçirmek; kurumlar ve kurumların dışındaki unsurlarla ilişkiler kurmak ve kurumların iletişimini etkili hale getirmektir. Bunların yanı sıra risk değerlendirme yapılması, şirket ve kuruluşların etik kurallar ve yasalar doğrultusunda faaliyet göstermesinin sağlanması ve harcama denetimlerinin yapılması gibi önemli görevlerin de sıralanması mümkündür (Resick vd., 2006).

CEO'lar, görev yaptıkları şirketleri yalnızca resmi değil, gayri resmi olarak da temsil etme yükümlüğüne sahiptirler. CEO'ların itibar yönetimini ne şekilde gördüklerine yönelik olarak gerçekleştirilmiş olan bir çalışmada, CEO'ların bir kısmı, şirketlerinin ünüyle kendi ünleri arasında güçlü bir ilişkinin varlığına vurgu yapmışlardır. Ayrıca katılımcılar, şirketlerin itibarı ile CEO'ların itibarının aynı şey olduğunu beyan etmişlerdir (Murray ve White, 2005). Murray ve White (2005), resmi iş iletişimi içerisindeki davranış, algı ve inançların işler üzerinde pozitif ve negatif etkilerinin bulunduğunu ifade ederlerken, CEO'ların kişilik özelliklerinin şirketlerdeki kurum kültürlerine önemli düzeyde geçtiğine vurgu yapmaktadırlar.

Belli sayıda çalışanın bir şirket ya da kuruluştaki işlevleri yönetme noktasında etkili oldukları durumda CEO'ların tek başına fazla dikkat çekmeleri uygun ve adil görünmese de, CEO'lar, kendilerinin medya ya da farklı mecralarda yeteri kadar ön plana çıkarılmadıklarını düşünmektedirler (Murray ve White, 2005). Burson-Marsteller tarafından yapılan çalışmada, yaklaşık 1000 yöneticinin %68'lik kısmının, şirketlerin tahrip olmuş ünlerini geri kazanmalarının CEO'ların sorumluluğunda olduğunu beyan ettikleri tespit edilmiştir.

1.3. Şeffaflığı Artırmaya Yönelik Mekanizmalar

Örgütlerdeki şeffaflık düzeyinin artırılmasına ilişkin mekanizmalarının; bağımsız denetim, muhasebe ve finansal raporlama standartları, iç kontrol ve risk yönetimi, zorunlu kamuyu aydınlatma yükümlülüğü ve finansal olmayan raporlama şeklinde sıralandığı görülmektedir (Yılmaz, 2018; Mortaş ve Şamil, 2020).

1.3.1. Bağımsız Denetim

Bu denetim türünde, bağımsız denetleme kuruluşları tarafından doğru şekilde yürütülen faaliyetlere yönelik olarak işletmelerin ticari sırlarının haricindeki bütün bilgilerinin doğru, açık, anlaşılabilir ve ihtiyaçlara cevap verebilecek biçimde sunulması söz konusudur (Kutukız ve Öncü, 2009).

Şeffaflık düzeyindeki artışa paralel olarak denetim kuruluşlarının faaliyetlerinin görünürlüğü de artacağından dolayı bu işi yapan kuruluşların varlıklarını devam ettirebilmek, sektörde güvenilir bir imaj yaratabilmek adına denetlemeye yönelik faaliyetlerini sürekli iyileştirmeleri gerektiği unutulmamalıdır. Bu iyileştirmelerin gerçekleştirilmesi, yapılacak denetlemelerin de kalitesini artırmaktadır. Bu bağlamda denetim kalitesi ve şeffaflık arasında olumlu bir ilişkinin bulunduğu rahatlıkla dile getirilebilir (Yılmaz, 2018).

Bağımsız şekilde gerçekleştirilen denetlemenin en mühim amaçlarından bir tanesi de piyasada güven ortamının oluşturulmasıdır. Bundan dolayı denetçiler tarafından finansal tabloların doğru ve tarafsız şekilde incelenmesi oldukça önemlidir. Finansal tablolardaki güvenirliliğin sağlanabilmesi adına tablo hazırlama süreçlerinin hatasız şekilde yürütülmesi gerekmektedir. Denetlemeler işletmelerin sorumluluğunda olmakta, yalnızca güçlü kurumsal yönetim anlayışı ve sistemleri sonucunda gerçekleştirilebilmektedir. Çünkü finansal raporların hazırlanma süreci işletmelerdeki bölümlerin tamamının tesiri altında kalabilmektedir (Demirkan, 2016).

1.3.2. Muhasebe ve Finansal Raporlama

Muhasebe, işletme v kuruluşların sahip oldukları kaynakların oluşturulması, kullanılması, bu yapıların faaliyetlerinin sonucunda kaynaklarında meydana gelen değişiklikleri, işletmelerin finansal pozisyonlarını açıklamada faydalanılan bilgilerini sağlayan ve söz konusu bilgileri ilgili kurum ve bireylere yönlendiren bilgi sistemi olarak tanımlanmaktadır. Muhasebe işletmelerin elde ettikleri finansal bilgileri raporlama görevini üstlenmektedir. Raporlardan edinilmekte olan ilgili kişiler veya kuruluşların işletmelere yönelik kararların alınmasına yardımcı olur (Dinç ve Abdioğlu, 2009).

Finansal raporlar özetle işletme ve örgütlerin ekonomik durum ve olanaklarını, faaliyetlerine yönelik sonuçları ifade etmek ve gelecek dönemlerdeki para akışlarını öngörebilmek için düzenlenmektedir. Finansal raporlar işletmelerin aynası olarak ilgili paydaşların işletmeye dair hükümlerde bulunabilmelerine zemin oluşturan temel yapı şeklinde de tanımlanabilir (Kalmış, 2006).

1.3.3. İç Kontrol ve Risk Yönetimi

Kurumlardaki paydaşları ilgilendirebilecek bütün bilgilerin zamanında, anlaşılabilir ve kolay bir şekilde yorumlanabilecek biçimde, hatasız olarak mümkün olabilecek en ucuz maliyetle sunulması şeffaflık açısından önem arz etmektedir (Yılmaz, 2018). Kurum ve örgütlerin gelecek dönemlerde karşı karşıya kalabilecekleri finansal ve çevresel risk unsurları son derece fazla olmaktadır. Söz konusu risk unsurlarından ortaya çıkması muhtemel olan unsurların bütün örgüt üyeleriyle açıkça paylaşılması gerekmektedir. Bu durum, şeffaflığın sağlanması açısından çok önemlidir (Özşahin Koç ve Özkan, 2016).

1.3.4. Zorunlu Kamuyu Aydınlatma

“Bireylerin bilme hakkı” kamuoyunun hükümlere ait eylem ve kararlara yönelik bilgi edinme hakkı olarak ifade edilmektedir. Bu nedenle kişilerin bilme hakkı ile devletlerin şeffaflığının beraber ele alındığı görülmektedir. Şeffaflık sağlamak oldukça zor ve karmaşık bir süreç gerektirmektedir. Şeffaf kamu yönetimine dair özelliklerden bir tanesi de demokratik katılımın önemsenmesi ve hesap verilebilirlik ilkesinin göz önünde bulundurulmasıdır (Kuzey, 1999).

Şeffaflığın sağlanabilmesi için birtakım yasal yükümlülüklerin yerine getirilmesi son derece önemlidir. Bu yükümlülüklerin en önemlisinin ise bilgi edinme hakkına yönelik yasalar olduğu belirtilmektedir (Yılmaz, 2018). Şeffaflık belli başlı basın-yayın kuruluşlarınca desteklenmektedir. Buna karşın bilgilendirme söz konusu kuruluşlarca tek taraflı şekilde yapılmayıp gereken ifade özgürlüğünün sağlanması adına kurumsal iletişim kanallarının da açık halde bulunması oldukça büyük önem arz etmektedir. Bunun yanında internet kullanımındaki yaygınlaşma sonucunda çevrimiçi iletişim kanallarından yararlanılarak bilginin hızlı ve düşük maliyetle elde edilebilmesinin sağlanması gerekir (Kuzey, 1999).

Kamuoyunu aydınlatmaya yönelik bilgilerin doğru zamanda açıklanması gerekmektedir. Açıklanması gereken bilgiler hangi düzeyde önemli, güvenilir ve doğru olurlarsa olsunlar zamanında açıklanmaması halinde herhangi bir değer taşımayacaktır. Bilgi, insanların alacakları kararlara etki etme gücünü kaybetmeden, henüz karar verme aşamalarında yararlı olabilmektedir. Bundan dolayı açıklanması gereken bilgilerin zamanında ve doğru şekilde açıklanması tüm süreçler üzerindeki etkisinden ve şeffaflık ilkesinden ötürü son derece büyük bir öneme sahiptir. Kamuoyunun örgütlere yönelik önemli bilgiler bağlamında devamlı bilgilendirilmesi kamuya açık kurum ve kuruluşlar için gönüllülük değil bir nevi zorunluluktur (Levent, 2015).

Bilgi edinme hakkı ülkemizde 2003'te çıkarılmış olan 4892 sayılı Bilgi Edinme Kanunu ile sağlanmış ve bu kanunla doğrudan şeffaflığın amaçlandığına vurgu yapılmıştır. Bilgi edinme kanunundaki amaç demokratik ve şeffaf yönetim ilkeleri doğrultusunda vatandaşların bilgi edinebilmelerini sağlayan usul ve esasların düzenlenmesi olarak ifade edilmektedir. Şeffaflığın sağlanması noktasında negatif etkisi bulunan gizliliğin giderilmesinin sağlanması bu kanunun esas prensipleri arasında yer almaktadır (Canöz, 2008).

1.3.5. Finansal Olmayan Raporlama

Faaliyetlerin sonucunda çeşitli şekillerde etkilenmiş olan paydaşların güvenlerini kazanmaya çalışan işletme ve kurumlar finansal nitelik taşıyan ya da taşımayan bütün bilgilerini raporlar aracılığı ile paylaşma yoluna gidebilmektedirler. Bahsi geçen raporların açık, net, anlaşılır yapıda olmaları şeffaflığın sağlayarak sürekli güven elde etme ve sürdürülebilirlik sağlanması bakımından son derece önemlidir. Finansal faaliyetlerine yönelik sonuçları mali tablolarla duyuran örgütler finansal olmayan bilgileriye kurumsal sosyal sorumluluk raporları ve sürdürülebilirlik raporlarıyla açıklamayı tercih etmektedirler. İşletmelerin finansal nitelik taşımayan bilgilerini paylaşmalarına sebep teşkile den en mühim unsurlardan biri stratejik sebepler olarak ifade edilmektedir (Özbay, 2019).

Geçmiş yıllardaki temel paydaş durumunda bulunan hissedarların temel beklentileri kâr elde etmekten bugün gelinen noktada tohumlar da işletme ve kuruluşların önemli bir paydaşı haline gelmiştir. Bundan dolayı paydaşların beklentileri işletmelerdeki faaliyetlerin şeffaf, hesap verilebilir, toplumsal ve çevresel faktörlere duyarlı şekilde yürütülmesine yönelik olmaktadır (Yılmaz, 2018). Bu bağlamda kurumsal sosyal sorumluluk, hesap verebilirlik ve sürdürülebilirlik kavramlarının sık bir şekilde ön plana çıktığı görülmektedir. İşletme ve kuruluşların paydaşlarına karşı önemsendiklerini ve beklentilerine cevap vermeye çabaladıklarını gösteren en önemli araçlar arasında finansal olmayan raporlar yer almaktadır. Raporlama süreçleri hesap verebilirlik raporları, çevresel raporlar gibi faaliyetlerle başlamakla birlikte, kurumsal sosyal sorumluluk raporları, üçlü sorumluluk raporları ve sürdürülebilirlik raporları şeklinde devam etmektedir. Bugünün anlayışındaysa finansal olan ve olmayan raporlama süreçlerini kapsamakta olan entegre raporlama yönteminin tercih edilmeye başladığı dikkat çekmektedir (Özbay, 2019).

MEB'e bağlı okul ve kurumlarda resmîyetin ve mevzuatın gerektirdiği şekilde uygulamalarda şeffaflığın büyük ölçüde sağlandığı görülmektedir. Bununla birlikte aksaklıklar ve mevzuatın dışında olan ya da mevzuat boşluğundan kaynaklı sorunlar yaşanabilmektedir. Bu çerçevede zaman zaman yaşanan sorunlar soruşturma ve inceleme konusu olabilmektedir. Bu nedenle okullardaki uygulamaların öğretmenlerde şeffaflık algısı bakımından durumunun ortaya çıkarılması önemlidir.

Araştırmanın amacı öğretmenlerin okul şeffaflığına ilişkin algılarının ve bu algılarının öğretmenlerin çeşitli özelliklerine göre farklılık gösterip-göstermediğinin ortaya çıkarılmasıdır. Bu amaca yönelik olarak alt problemler şöyle belirlenmiştir:

1. Öğretmenlerin okul şeffaflık düzeyleri ne düzeydedir?
2. Öğretmenlerin okul şeffaflık düzeyleri öğretmenlerin (a) Cinsiyet, (b) Yaş, (c) Kıdem, (d) Çalıştıkları kademe, (e) Öğrenim düzeyleri, (f) Branş, (g) Medeni durum ve h) kariyer basamaklarına göre farklılaşmakta mıdır?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma nicel ve tarama modelinde yapılmıştır. Tarama modelleri, “geçmişte veya hali hazırda mevcut olan bir durumu (olay, kişi, nesne) kendi şartları içinde olduğu gibi tanımlamayı amaçlayan araştırma modelleridir” (Karasar, 2016). Araştırmanın yapısına uygun olduğundan dolayı bu model tercih edilmiştir.

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni Denizli ili metropol ilçelerinde 2023-2024 eğitim yılında resmi okullarda çalışan öğretmenler oluşturmaktadır. Evrende 6500 dolayında öğretmen bulunmaktadır. Evreni özelliklerini yansıtabilecek niteliklerde 176 öğretmene kolay ulaşılabilir örneklem yöntemiyle ve çevrimiçi ölçek formu ile ulaşılmıştır. Örneklemdeki öğretmenlerden gönüllü olanlar ölçeği doldurmuşlardır. Böylelikle evreni yansıtabilecek özelliklerde 176 öğretmen ölçek formunu doldurarak çalışmaya destek sağlamıştır.

Araştırmanın gönüllü katılımcıları öğretmenlerin demografik özelliklerine göre dağılımı Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Öğretmenlerin Demografik Özelliklerinin Dağılımı

		<i>f</i>	<i>Yüzde (%)</i>
Cinsiyet	Kadın	92	52,3
	Erkek	84	47,7
Yaş	25-35	36	20,5
	36-40	33	18,8
	41-45	43	24,4
	46>	64	36,4
Kıdem	10 yıl ve altı	32	18,2
	11-20 yıl	47	26,7
	21-30 yıl	65	36,9
	31>	32	18,2
Kademe	İlkokul	96	54,5
	Ortaokul	48	27,3
	Lise	32	18,2
Eğitim düzeyi	Lisans	141	80,1
	Lisansüstü	35	19,9
Branş	Sınıf	87	49,4
	Ortaokul branş	58	33,0
	Lise branş	31	17,6
Medeni durum	Evli	144	81,8
	Bekar	32	18,2
Kariyer unvanı	Öğretmen	36	20,5
	Uzman öğretmen	110	62,5
	Başöğretmen	30	17,0

Tablo 1’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğretmenlerin kişisel özelliklere göre dağılımları incelendiğinde öğretmenlerin % 52,3’ü kadınlardan oluşmaktadır. Öğretmenlerin % 36,4’ü 46 yaş ve üzerindekiilerden oluşurken % 24,4’ü 41-45 yaş aralığındakilerden oluşmaktadır. Öğretmenlerin % 36,9’u 21-30 yıl kıdemli iken % 26,7’si 11-20 yıl kıdemlidir. Öğretmenlerin % 54,5’i ilkokullarda, % 27,3’ü ortaokul ve % 18,2’si liselerde çalışmaktadır. Öğretmenlerin % 80,1’i lisans mezunu iken % 19,9’u lisansüstü mezundur. Öğretmenlerin % 49,4’ü sınıf öğretmeni branşlarındadır. Öğretmenlerin % 81,8’i evli iken % 18,2’si bekarlardan oluşmaktadır. Öğretmenlerin % 62,5’i uzman öğretmen, % 20,5’i öğretmen ve % 17,0’si başöğretmen kariyer basamağındadır.

2.3. Verilerin Toplanması

Araştırmada kullanılan veri toplama aracı iki bölümden oluşmaktadır. Ölçeğin birinci bölümünde öğretmenlere ait genel bilgiler “Cinsiyet, yaş, kıdem, çalıştığı kademe, öğrenim düzeyi, branş, medeni durum ve kariyer basamakları” olmak üzere 8 madde bulunmaktadır.

İkinci bölümde okulların şeffaflıklarına ilişkin öğretmen algılarını ölçmeye yönelik “Okul Şeffaflık Ölçeği” yer almaktadır. Ölçek, Tosun ve Çelik (2022) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek, 3 boyutlu olup 16 maddeden oluşmaktadır. Ters maddeler: 3. ve 10. Maddelerdir. Boyutlar: Kararlara Katılım: 1,2,3,4. Maddelerle, Bilgi Akışı: 5,6,7,8,9,10. Maddelerle ve Hesap Verebilirlik: 11,12,13,14,15,16. Maddelerle ölçülmüştür. Ölçek 5 seçenekli ve likert tipindedir. Seçenekler; Hiç Katılmıyorum (1), Katılmıyorum (2), Orta Düzeyde Katılıyorum (3), Katılıyorum (4), Tamamen katılıyorum (5) şeklindedir. Ölçeğin geçerliği alt boyutlar ve genel olarak ,89 ile ,95 aralığında olup çok yüksek derecede güvenilirliğe sahiptir.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırmada toplanan verilerin analizinde SPSS istatistik programı kullanılmıştır. Verilerin geçerlik analizi Cronbach's alpha testi ile yapılmış ve katsayılarının ,86 ile ,89 aralığında olduğu saptanmıştır. Bu değerler verilerin güvenilirliğinin çok yüksek düzeyde olduğunu ortaya koymaktadır. Verilerin normal dağılım analizi basıklık ve çarpıklık testleri ile yapılmıştır. Analize ilişkin bulguları Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Verilerin Normallik Analizi

	Basıklık (Kurtosis) Değeri	Çarpıklık (Skewness) Değeri
Kararlara katılım boyutu	-,495	-,297
Bilgi akışı boyutu	,597	-,697
Hesap verebilirlik boyutu	-,381	-,355
Genel okul şeffaflığı	,057	-,457

Tablo 2 incelendiğinde verilerin basıklık ve çarpıklık değerlerinin -,697 ile ,057 arasında olduğu görülmektedir. Kalaycı (2016) çalışmasında basıklık ve çarpıklık değerleri -1 ile +1 arasında ise normal dağılım gösterdiğinin kabul edilmesi gerektiğini belirtmektedir. Buna göre verilerin normal dağılım gösterdiği söylenebilir. Bundan dolayı analizlerde parametrik testler kullanılmıştır. Tutumların tespitinde ortalamaların yorumlanmasında eşik değerler şöyle kabul edilmiştir.

1,00 – 1,80 Çok düşük

1,81 – 2,60 Düşük

2,61 – 3,40 Orta düzeyde

3,41 – 4,20 Yüksek

4,21 – 5,00 Çok yüksek

3. BULGULAR

3.1. Öğretmenlerin Okul Şeffaflık Düzeyiyle İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi “Öğretmenlerin okul şeffaflık düzeyleri ne düzeydedir?” şeklindedir. Problemin çözümüne yönelik analiz sonuçları Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Öğretmenlerin Okul Şeffaflık Düzeyine İlişkin Algıları

	n	$\bar{x}$	s	Düzeği
1.Okul yönetimi, karar alma süreçlerinde öğretmenlerin görüşlerini anlamaya çalışır.	176	3,47	,84	Yüksek
2.Okul yönetimi, alınacak karar ile ilgili bilgilere ulaşabilmesi için öğretmenlere kolaylık sağlar.	176	3,45	,90	Yüksek
3.Okul yönetimi, kararları kapalı kapılar ardında alır.*	176	3,55	,91	Yüksek
4.Okul yönetimi, okul ile ilgili kararlarda öğretmenlerin fikrini alır.	176	3,43	,88	Yüksek
5.Okul yönetimi, öğretmenlere okul ile ilgili doğru bilgiler verir.	176	3,80	,90	Yüksek
6.Okul yönetimi, öğretmenlerin ihtiyaç duydukları bilgileri zamanında paylaşır.	176	3,74	,91	Yüksek
7.Okul yönetimi, öğretmenlerin ihtiyaç duydukları bilgileri eksiksiz verir.	176	3,59	,82	Yüksek
8.Okul yönetiminin öğretmenlerle paylaştığı bilgiler güvenilirlerdir.	176	3,82	,90	Yüksek
9.Okul yönetiminin öğretmenlerle paylaştığı bilgiler anlaşılmalıdır.	176	3,82	,94	Yüksek
10.Okul yönetimi, öğretmenlerin işine yarayacak bilgileri gizler.*	176	3,80	,97	Yüksek
11.Okul yönetimi, yönetsel hatalarının sorumluluğunu üstlenir.	176	3,22	,84	Orta
12.Okul yönetimi, okulun gelir gideriyle ilgili detayları öğretmenlerle paylaşır.	176	2,95	,95	Orta
13.Okul yönetimi, aldığı kararların sonuçlarını açıklamaya isteklidir.	176	3,34	,95	Orta
14.Okul yönetimi, aldığı kararların gerekçelerini öğretmenlerle paylaşır.	176	3,39	,91	Orta
15.Okul yönetimi, okul kaynaklarının etkili kullanımına ilişkin açıklama yapar.	176	3,40	,97	Orta
16.Okul yönetimi, yönetsel uygulamalarının değerlendirilmesine açıklır.	176	3,28	,94	Orta

Tablo 3'te görüldüğü gibi öğretmenlerin okul şeffaflık düzeyi ile ilgili en yüksek düzey ($\bar{x}=3,82$) ortalamalarla ve “Yüksek” düzeylerinde “Okul yönetiminin öğretmenlerle paylaştığı bilgiler güvenilirdir.” ve “Okul yönetiminin öğretmenlerle paylaştığı bilgiler anlaşılmalıdır.” Maddelerindedir. Bunu ($\bar{x}=3,80$) ortalamalarla ve “Yüksek” düzeylerinde “Okul yönetimi, öğretmenlere okul ile ilgili doğru bilgiler verir.” ve “Okul yönetimi, öğretmenlerin işine yarayacak bilgileri gizler.” Maddelerindedir. En düşük düzey ise ($\bar{x}=2,95$) ortalama ve “Orta” düzeyinde “Okul yönetimi, okulun gelir gideriyle ilgili detayları öğretmenlerle paylaşır.” Maddesindedir. Bunun dışında; “Okul yönetimi, karar alma süreçlerinde öğretmenlerin görüşlerini anlamaya çalışır.” ($\bar{x}=3,47$) ortalama ile “Yüksek”, “Okul yönetimi, alınacak karar ile ilgili bilgilere ulaşabilmesi için öğretmenlere kolaylık sağlar.” ($\bar{x}=3,45$) ortalama ile “Yüksek”, “Okul yönetimi, kararları kapalı kapılar ardında alır.” ($\bar{x}=3,55$) ortalama ile “Yüksek”, “Okul yönetimi, okul ile ilgili kararlarda öğretmenlerin fikrini alır.” ($\bar{x}=3,43$) ortalama ile “Yüksek”, “Okul yönetimi, öğretmenlerin ihtiyaç duydukları bilgileri zamanında paylaşır.” ($\bar{x}=3,74$) ortalama ile “Yüksek”, “Okul yönetimi, öğretmenlerin ihtiyaç duydukları bilgileri eksiksiz verir.” ($\bar{x}=3,59$) ortalama ile “Yüksek”, “Okul yönetimi, yönetsel hatalarının sorumluluğunu üstlenir.” ($\bar{x}=3,22$) ortalama ile “Orta”, “Okul yönetimi, aldığı kararların sonuçlarını açıklamaya isteklidir.” ($\bar{x}=3,34$) ortalama ile “Orta”, “Okul yönetimi, aldığı

kararların gerekçelerini öğretmenlerle paylaşır.” ($\bar{x}=3,39$) ortalama ile “Orta”, “Okul yönetimi, okul kaynaklarının etkili kullanımına ilişkin açıklama yapar.” ($\bar{x}=3,40$) ortalama ile “Orta”, “Okul yönetimi, yönetsel uygulamalarının değerlendirilmesine açıktır.” ($\bar{x}=3,28$) ortalama ile “Orta” düzeyindedir.

Öğretmenlerin okul şeffaflık düzeyine ilişkin algılarının alt boyutlara göre düzeyine ilişkin bulgular Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4. Öğretmenlerin Okul Şeffaflık Düzeylerinin Alt Boyutlara Göre Düzeyi

	n	$\bar{x}$	s	Düzeyi
Kararlara katılım boyutu	176	3,47	,95	Yüksek
Bilgi akışı boyutu	176	3,75	,84	Yüksek
Hesap verebilirlik boyutu	176	3,26	,97	Orta
Genel okul şeffaflığı	176	3,50	,87	Yüksek

Tablo 4’te görüldüğü gibi öğretmenlerin okul şeffaflığı alt boyutlarına yönelik algılarının kararlara katılım boyutunda ($\bar{x}=3,47$), bilgi akışı boyutunda ($\bar{x}=3,75$) ortalamalarla “Yüksek” düzeyde iken, hesap verebilirlik boyutunda ($\bar{x}=3,26$) ortalama ile “Orta” düzeyindedir. Genel okul şeffaflığı ($\bar{x}=3,50$) ortalama ve “Yüksek” düzeydedir.

3.2. Öğretmenlerin Okul Şeffaflık Düzeyine İlişkin Algılarının Demografik Özelliklerine Göre Analizine İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi “Öğretmenlerin okul şeffaflık düzeyleri öğretmenlerin (a) Cinsiyet, (b) Yaş, (c) Kıdem, (d) Çalıştıkları kademe, (e) Öğrenim düzeyleri, (f) Branş, (g) Medeni durum ve h) kariyer basamaklarına göre farklılaşmakta mıdır?” şeklindedir. Problemin çözümüne yönelik analiz sonuçları aşağıda ve ilerleyen sayfalarda tablolara verilmiştir.

Öğretmenlerin okul şeffaflık düzeylerine ilişkin algılarının cinsiyetlerine göre analiz sonuçları Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5. Öğretmenlerin Okul Şeffaflık Düzeylerine İlişkin Algılarının Cinsiyete Göre Analizi

	Cinsiyet	n	$\bar{x}$	ss	sd	t	p
Kararlara katılım boyutu	Kadın	92	3,45	,89	174	-,36	,71
	Erkek	84	3,50	,88			
Bilgi akışı boyutu	Kadın	92	3,78	,77	174	,32	,74
	Erkek	84	3,74	,92			
Hesap verebilirlik boyutu	Kadın	92	3,29	,93	174	,41	,67
	Erkek	84	3,23	,93			
Genel okul şeffaflığı	Kadın	92	3,51	,80	174	,19	,84
	Erkek	84	3,49	,91			

* $p<0,05$

Tablo 5’te görüldüğü gibi öğretmenlerin okul şeffaflık düzeyine ilişkin algılarının cinsiyete göre Kararlara katılım boyutunda ($t_{(174)}=-,36$; $p>0,05$), bilgi akışı boyutunda ($t_{(174)}=,32$; $p>0,05$), hesap verebilirlik boyutunda ($t_{(174)}=,41$; $p>0,05$) ve genel okul şeffaflığında ($t_{(174)}=,19$; $p>0,05$) anlamlı farklılık göstermediği saptanmıştır. Bulgulara göre öğretmenlerin okul şeffaflık düzeyine ilişkin algılarının cinsiyete göre farklılık göstermediği ve benzer olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin okul şeffaflık düzeylerine ilişkin algılarının yaşlarına göre analiz sonuçları Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. Öğretmenlerin Okul Şeffaflık Düzeylerine İlişkin Algılarının Yaşa Göre Analizi

	Yaş	n	$\bar{x}$	ss	sd	F	p	Fark
Kararlara katılım boyutu	25-35	36	3,48	,74	3-172	1,88	,13	-
	36-40	33	3,22	,96				
	41-45	43	3,38	,94				
	46>	64	3,67	,91				
Bilgi akışı boyutu	25-35	36	3,73	,78	3-172	2,19	,09	-
	36-40	33	3,47	,97				
	41-45	43	3,76	,70				
	46>	64	3,93	,87				
Hesap verebilirlik boyutu	25-35	36	3,37	,87	3-172	1,94	,12	-
	36-40	33	2,91	,84				
	41-45	43	3,23	,91				
	46>	64	3,41	,94				
Genel okul şeffaflığı	25-35	36	3,53	,74	3-172	2,17	,09	-
	36-40	33	3,20	,96				
	41-45	43	3,47	,79				
	46>	64	3,67	,91				

* $p<0,05$ 1.25-35 yaş 2.36-40 yaş 3.41-45 yaş 4. 46 yaş ve üzeri

Tablo 6’da görüldüğü gibi öğretmenlerin okul şeffaflık düzeyine ilişkin algılarının yaşa göre kararlara katılım boyutunda ($F_{(3-172)}=1,88$; $p>0,05$), bilgi akışı boyutunda ($F_{(3-172)}=2,19$; $p>0,05$), hesap verebilirlik boyutunda ($F_{(3-172)}=1,94$; $p>0,05$) ve genel okul şeffaflığında ($F_{(3-172)}=2,17$; $p>0,05$) anlamlı farklılık görülememiştir. Bulgulara göre öğretmenlerin okul şeffaflık düzeyine ilişkin algılarının yaşa göre farklılık göstermediği söylenebilir.

Öğretmenlerin okul şeffaflık düzeylerine ilişkin algılarının kıdemlerine göre analiz sonuçları Tablo 7’dedir.

Tablo 7. Öğretmenlerin Okul Şeffaflık Düzeylerine İlişkin Algılarının Kıdeme Göre Analizi

	Kıdem	n	$\bar{x}$	ss	sd	F	p	Fark
Kararlara katılım boyutu	10 yıl ve altı	32	3,58	,74	3-172	1,12	,34	-
	11-20 yıl	47	3,26	,97				
	21-30 yıl	65	3,53	,91				
	31>	32	3,58	,92				
Bilgi akışı boyutu	10 yıl ve altı	32	3,80	,65	3-172	2,62	,05	-
	11-20 yıl	47	3,49	,91				
	21-30 yıl	65	3,93	,83				
	31>	32	3,76	,86				
Hesap verebilirlik boyutu	10 yıl ve altı	32	3,41	,73	3-172	1,07	,35	-
	11-20 yıl	47	3,06	,97				
	21-30 yıl	65	3,36	,90				
	31>	32	3,21	,96				
Genel okul şeffaflığı	10 yıl ve altı	32	3,60	,63	3-172	1,51	,18	-
	11-20 yıl	47	3,27	,95				
	21-30 yıl	65	3,62	,90				
	31>	32	3,51	,86				
* p<0,05		1. 10 yıl ve altı	2. 11-20 yıl	3. 21-30 yıl	4. 31 yıl ve üzeri			

Tablo 7’de görüldüğü gibi öğretmenlerin okul şeffaflık düzeyine ilişkin algılarının kıdeme göre kararlara katılım boyutunda ($F_{(3-172)}=1,12$; $p>0,05$), bilgi akışı boyutunda ($F_{(3-172)}=2,62$; $p>0,05$), hesap verebilirlik boyutunda ($F_{(3-172)}=1,07$; $p>0,05$) ve genel okul şeffaflığında ($F_{(3-172)}=1,51$; $p>0,05$) anlamlı farklılık görülememiştir. Bulgulara göre öğretmenlerin okul şeffaflık düzeyine ilişkin algılarının kıdemlerine göre farklılık göstermediği söylenebilir.

Öğretmenlerin okul şeffaflık düzeylerine ilişkin algılarının görev yaptığı kademeye göre analiz sonuçları Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. Öğretmenlerin Okul Şeffaflık Düzeylerine İlişkin Algılarının Çalıştıkları Kademeye Göre Analizi

	Kademe	n	$\bar{x}$	ss	sd	F	p	Fark
Kararlara katılım boyutu	İlkokul	96	3,47	,99	2-173	,04	,95	-
	Ortaokul	48	3,46	,91				
	Lise	32	3,52	,89				
Bilgi akışı boyutu	İlkokul	96	3,76	,82	2-173	,03	,95	-
	Ortaokul	48	3,77	,88				
	Lise	32	3,72	,85				
Hesap verebilirlik boyutu	İlkokul	96	3,31	,99	2-173	,23	,79	-
	Ortaokul	48	3,19	,92				
	Lise	32	3,23	,94				
Genel okul şeffaflığı	İlkokul	96	3,52	,87	2-173	,04	,96	-
	Ortaokul	48	3,48	,89				
	Lise	32	3,49	,88				
* p<0,05		1. İlkokul	2. Ortaokul	3. Lise				

Tablo 8’de görüldüğü gibi öğretmenlerin okul şeffaflık düzeyine ilişkin algılarının çalıştıkları kademeye göre kararlara katılım boyutunda ($F_{(2-173)}=,04$; $p>0,05$), bilgi akışı boyutunda ($F_{(2-173)}=,03$; $p>0,05$), hesap verebilirlik boyutunda ($F_{(2-173)}=,23$; $p>0,05$) ve genel okul şeffaflığında ($F_{(2-173)}=,04$; $p>0,05$) anlamlı farklılık görülememiştir. Bulgulara göre öğretmenlerin okul şeffaflık düzeyine ilişkin algılarının çalıştıkları kademelere göre farklılık göstermediği söylenebilir.

Öğretmenlerin okul şeffaflık düzeylerine ilişkin algılarının eğitim düzeylerine göre analiz sonuçları Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9. Öğretmenlerin Okul Şeffaflık Düzeylerine İlişkin Algılarının Eğitim Düzeylerine Göre Analizi

	Eğitim Düzeyi	n	$\bar{x}$	ss	sd	t	p
Kararlara katılım boyutu	Lisans	141	3,40	,95	174	-2,07	,04*
	Lisansüstü	35	3,77	,90			
Bilgi akışı boyutu	Lisans	141	3,69	,85	174	-2,24	,02*
	Lisansüstü	35	4,04	,76			
Hesap verebilirlik boyutu	Lisans	141	3,20	,93	174	-1,76	,08
	Lisansüstü	35	3,53	,96			
Genel okul şeffaflığı	Lisans	141	3,43	,87	174	-2,13	,03*
	Lisansüstü	35	3,78	,81			

* p<0,05

Tablo 9’da görüldüğü gibi öğretmenlerin okul şeffaflık düzeyine ilişkin algılarının eğitim düzeylerine göre hesap verebilirlik boyutunda ($t_{(174)}=-1,76; p>0,05$) farklılık göstermediği ancak kararlara katılım boyutunda ($t_{(174)}=-2,07; p<0,05$), bilgi akışı boyutunda ($t_{(174)}=-2,24; p<0,05$) ve genel okul şeffaflığında ($t_{(174)}=-2,13; p<0,05$) anlamlı farklılık gösterdiği saptanmıştır. Ortalamalar incelendiğinde lisansüstü mezunu öğretmenlerin kararlara katılım, bilgi akışı ve genel okul şeffaflığı algılarının lisans mezunu öğretmenlerden daha yüksek olduğu görülmektedir. Bulgulara göre öğretmenlerin okul şeffaflık düzeyinin karara katılma, bilgi akışı ve genel olarak lisansüstü mezunları lehine yüksek olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin okul şeffaflık düzeylerine ilişkin algılarının branşlarına göre analiz sonuçları Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10. Öğretmenlerin Okul Şeffaflık Düzeylerine İlişkin Algılarının Branşlarına Göre Analizi

	Branş	n	$\bar{x}$	ss	sd	F	p	Fark
Kararlara katılım boyutu	Sınıf	87	3,49	,92	2-173	1,86	,15	-
	Ortaokul branş	58	3,61	,87				
	Lise branş	31	3,20	,86				
Bilgi akışı boyutu	Sınıf	87	3,80	,84	2-173	1,94	,14	-
	Ortaokul branş	58	3,85	,82				
	Lise branş	31	3,49	,85				
Hesap verebilirlik boyutu	Sınıf	87	3,36	,97	2-173	3,38	,03*	1-3
	Ortaokul branş	58	3,34	,95				
	Lise branş	31	2,84	,95				
Genel okul şeffaflığı	Sınıf	87	3,55	,87	2-173	2,70	,07	-
	Ortaokul branş	58	3,60	,83				
	Lise branş	31	3,18	,89				

* $p<0,05$

1. Sınıf

2. Ortaokul branş

3. Lise branş

Tablo 10’da görüldüğü gibi öğretmenlerin okul şeffaflık düzeyine ilişkin algılarının branşlarına göre kararlara katılım boyutunda ($F_{(2-173)}=1,86; p>0,05$), bilgi akışı boyutunda ($F_{(2-173)}=1,94; p>0,05$) ve genel okul şeffaflığında ($F_{(2-173)}=2,70; p>0,05$) anlamlı farklılık görülemediği saptanmıştır. Ancak öğretmenlerin okul şeffaflık düzeyine ilişkin algılarının branşlarına göre hesap verebilirlik boyutunda ($F_{(2-173)}=3,38; p<0,05$) anlamlı farklılık göstermiştir. Post Hoc TUKEY analizi sonucunda farkın sınıf öğretmenleri ile lise branş öğretmenleri arasında ve sınıf öğretmenleri lehine yüksek olduğu görülmektedir. Bulgulara göre öğretmenlerin okul şeffaflık düzeyine ilişkin algılarının sınıf öğretmenlerinde lise branş öğretmenlerine göre hesap verebilirlik boyutunda daha yüksek olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin okul şeffaflık düzeylerine ilişkin algılarının medeni duruma göre analiz sonuçları Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11. Öğretmenlerin Okul Şeffaflık Düzeylerine İlişkin Algılarının Medeni Duruma Göre Analizi

	Medeni Durum	n	$\bar{x}$	ss	sd	t	p
Kararlara katılım boyutu	Evli	144	3,48	,95	174	,09	,92
	Bekar	32	3,46	,95			
Bilgi akışı boyutu	Evli	144	3,74	,87	174	-,58	,56
	Bekar	32	3,84	,69			
Hesap verebilirlik boyutu	Evli	144	3,25	,96	174	-,40	,68
	Bekar	32	3,33	,94			
Genel okul şeffaflığı	Evli	144	3,49	,89	174	-,35	,72
	Bekar	32	3,55	,78			

* $p<0,05$

Tablo 11’de görüldüğü gibi öğretmenlerin okul şeffaflık düzeyine ilişkin algılarının medeni duruma göre kararlara katılım boyutunda ($t_{(174)}=,09; p>0,05$), bilgi akışı boyutunda ($t_{(174)}=-,58; p>0,05$), hesap verebilirlik boyutunda ($t_{(174)}=-,40; p>0,05$) ve genel okul şeffaflığında ($t_{(174)}=-,35; p>0,05$) anlamlı farklılık göstermediği saptanmıştır. Bulgulara göre öğretmenlerin okul şeffaflık düzeyinin medeni durumlarına göre farklılık göstermediği söylenebilir.

Öğretmenlerin okul şeffaflık düzeylerine ilişkin algılarının kariyer unvanlarına göre analiz sonuçları Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12. Öğretmenlerin Okul Şeffaflık Düzeylerine İlişkin Algılarının Kariyer Unvanlarına Göre Analizi

	Kariyer Unvanı	n	$\bar{x}$	ss	sd	F	p	Fark
Kararlara katılım boyutu	Öğretmen	36	3,60	,80	2-173	,72	,48	-
	Uzman öğretmen	110	3,41	,99				
	Başöğretmen	30	3,58	,96				
Bilgi akışı boyutu	Öğretmen	36	3,81	,72	2-173	,11	,89	-
	Uzman öğretmen	110	3,74	,86				
	Başöğretmen	30	3,78	,92				
Hesap verebilirlik boyutu	Öğretmen	36	3,44	,77	2-173	,74	,47	-
	Uzman öğretmen	110	3,21	,93				
	Başöğretmen	30	3,23	,96				
Genel okul şeffaflığı	Öğretmen	36	3,62	,67	2-173	,47	,62	-
	Uzman öğretmen	110	3,46	,90				
	Başöğretmen	30	3,52	,98				
* p<0,05	1. Öğretmen	2. Uzman öğretmen	3. Başöğretmen					

Tablo 12’de görüldüğü gibi öğretmenlerin okul şeffaflık düzeyine ilişkin algılarının kariyer unvanlarına göre kararlara katılım boyutunda ($F_{(2-173)}=,72$; $p>0,05$), bilgi akışı boyutunda ($F_{(2-173)}=,11$; $p>0,05$), hesap verebilirlik boyutunda ($F_{(2-173)}=,74$; $p>0,05$) ve genel okul şeffaflığında ($F_{(2-173)}=,47$; $p>0,05$) anlamlı farklılık görülemediği. Bulgulara göre öğretmenlerin okul şeffaflık düzeyine ilişkin algılarının kariyer basamaklarına göre farklılık göstermediği söylenebilir.

4. SONUÇ ve ÖNERİLER

Öğretmenlerin okul şeffaflık düzeyinin en yüksek düzey olduğu maddenin “Okul yönetiminin öğretmenlerle paylaştığı bilgiler güvenilirdir.” ve “Okul yönetiminin öğretmenlerle paylaştığı bilgiler anlaşılabilir.” Maddeleri olup yüksek düzeydedir. Bunu “Yüksek” düzeylerinde “Okul yönetimi, öğretmenlere okul ile ilgili doğru bilgiler verir.” ve “Okul yönetimi, öğretmenlerin işine yarayacak bilgileri gizler.” Maddeleri izlemektedir. En düşük düzey ise “Orta” düzeyinde “Okul yönetimi, okulun gelir gideriyle ilgili detayları öğretmenlerle paylaşır.” maddesindedir. Bulgular öğretmenlerin okul şeffaflık düzeyi ile ilgili büyük ölçüde yüksek düzeyde şeffaf olarak değerlendirmekte olduklarını göstermektedir.

Öğretmenlerin okul şeffaflığı alt boyutlarına yönelik algılarının kararlara katılım ve bilgi akışı boyutları ile genel okul şeffaflığı algılarının “Yüksek” düzeyde olduğu görülürken hesap verebilirlik boyutunda ise “Orta” düzeyinde olarak tespit edilmiştir. Buna göre öğretmenlerin okul şeffaflığı bağlamında alt boyutlarda kararlara katılım, bilgi akışı ve genel olarak okullarını yüksek düzeyde şeffaf olarak görürler iken hesap verebilirlik bakımından ise orta düzeyde görmektedirler. Bu okulların hesap verebilirlik bakımından şeffaflıklarının diğer boyutlardan daha düşük düzeyde olduğunu göstermektedir.

Öğretmenlerin okul şeffaflık düzeyleri öğretmenlerin cinsiyete, yaşa, kıdeme, çalıştıkları kademe, medeni durum ve kariyer basamaklarına göre farklılık göstermediği ve benzer olduğu görülmüştür. Ancak öğretmenlerin okul şeffaflık düzeylerinin eğitim düzeyleri ile branşlarına göre ise farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Öğretmenlerin okul şeffaflık düzeyleri öğretmenlerin eğitim düzeyine göre kararlara katılım, bilgi akışı ve genel şeffaflık düzeyine göre lisansüstü mezunu öğretmenlerin kararlara katılım, bilgi akışı ve genel okul şeffaflığı algılarının lisans mezunu öğretmenlerden daha yüksek olduğu görülmektedir. Bulgulara göre öğretmenlerin okul şeffaflık düzeyinin karara katılma, bilgi akışı ve genel olarak lisansüstü mezunları lehine yüksektir. Bu durum lisansüstü mezunu öğretmenlerin kararlara katılım, bilgi akışı ve genel okul şeffaflığına ilişkin algılarının lisans mezunlarından daha yüksek olduğunu göstermektedir.

Öğretmenlerin okul şeffaflık düzeylerinin branşa göre hesap verebilirlik boyutunda sınıf öğretmenleri ile lise branş öğretmenleri arasında anlamlı farklılık gösterdiği ve farkın sınıf öğretmenleri lehine yüksek olduğu görülmüştür. Bulgulara göre öğretmenlerin okul şeffaflık düzeyine ilişkin algılarının sınıf öğretmenlerinde lise branş öğretmenlerine göre hesap verebilirlik boyutunda daha yüksek olduğunu göstermektedir.

KAYNAKÇA

- Acar, A. ve Sevinç, İ. (2005). 1980 Sonrası Türk Kamu Yönetiminin Merkez Örgütünde Yapılan Reform Çalışmaları. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (13), 19-37.
- Balkin, J. M. (1999). How Mass Media Simulate Political Transparency. *Journal For Cultural Research*, 3(4), 393-413.
- Bentham, J., & Božovič, M. (1995). *The panopticon writings*. Verso Trade.
- Bessire, D. (2005). Transparency: A Two-Way Mirror? *International Journal of Social Economics*, 32(5), 424-438.
- Canöz, K. (2008). Kamuda Halkla İlişkilerin Yeni Yüzü: Bilgi Edinme Yasası. *Selçuk İletişim*, 5(3), 141-152.
- Demirkan, A. (2016). Bağımsız Denetim Kuruluşlarında Şeffaflık Raporları. *Muhasebe ve Denetim Dünyası*, 1(46), 43-54.
- Dinç, E., Abdioğlu, H. (2009). İşletmelerde Kurumsal Yönetim Anlayışı ve Muhasebe Bilgi Sistemi İlişki: İMKB-100 Şirketleri Üzerine Ampirik Bir Araştırma. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (12), 157-184
- Fairbanks, J., Kenneth D. Plowman, & Brad L. Rawlins. (2007). Transparency in Government Communication. *Journal of Public Affairs*, 7(1), 23-37
- Grimmelikhuijsen, S., De Vries, F. & Zijlstra, W. (2018). Breaking Bad News Without Breaking Trust: The Effects of a Press Release And Newspaper Coverage on Perceived Trustworthiness. *Journal of Behavioral Public Administration*, 1(1), 1-10.
- Helvacı, M. A., & Çetin, A. (2012). İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Örgütsel Sinizm Düzeylerinin Belirlenmesi (Uşak ili örneği). *Turkish Studies*, 7(3), 1475-1497.
- Kalmış, H. (2006). Kamuda Tahakkuk Esaslı Muhasebe Sistemi ve Türkiye’de Kamu Muhasebe Sisteminde Nakit Esasından Tahakkuk Esasına Dönüş Çalışmaları. *Kamu Maliyesine Yeni Bakış*, 233-247.
- Kalaycı, Ş. (2016). *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri*. Asil.
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Nobel Yayınları
- Kutukız, D. ve Öncü, A. (2009). Bağımsız Denetimin Anonim Ortaklıklarda Kurumsal Yönetimin Gelişmesine Etkisi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (41), 131-139.
- Kuzey, P. (1999). Şeffaflık ve İyi Yönetişim. *Cultural Values*, 3(4), 446.
- Levent, C. E. (2015). Küresel Finans Krizi Sonrasında Sermaye Piyasalarında Şeffaflığın Arttırılması: Türkiye Örneği. *International Conference on Eurasian Economies*.
- Memişoğlu, D. ve Durgun, A. (2011). 2008 Ekonomik Krizi ve Türkiye’de Sağlık Sektörü Üzerine Etkileri. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (13), 81-100.
- Mortaş, M., Şamil, S. (2020). Şeffaflığı Arttırmaya Yönelik Mekanizmalar ve Finansal Başarının Şeffaflık Üzerindeki Etkisi: BIST XKURY’de Bir Araştırma. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(1), 341-359.
- Murray, K. & White, J. (2005). Ceos’ Views On Reputation Management. *Journal Of Communication Management*, 9(4), 348-358.
- Özbay, D. (2019). Türkiye’de Finansal Olmayan Raporlama ve Gelişim Trendi. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 15(2): 445-462.
- Özşahin Koç, F. ve Özkan, A. (2016). Şeffaflık İlkesinin Gereği Olarak Gönüllü Risk Açıklama: İngiltere Örneği. *World of Accounting Science*, 18.
- Rawlins, W. K. (2009). Narrative Medicine And The Stories Of Friends. *Journal of Applied Communication Research*, 37(2), 167-173.
- Resick, C. J., Hanges, P. J., Dickson, M. W., & Mitchelson, J. K. (2006). A Cross-Cultural Examination Of The Endorsement Of Ethical Leadership. *Journal of Business Ethics*, 63(4), 345-359.
- Tosun, A., & Çelik, K. (2022). Okul Şeffaflık Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* (64), 102-126. <https://doi.org/10.21764/maeuefd.1058406>
- Yılmaz, Z. (2018). Denetim Kalitesi ve Şeffaflık. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 7(4), 3059-3087.